

Minna Hänninen

Liittyminen Kansalliseen Terveysarkistoon (Kanta) – Opas psykoterapeuteille

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Insinööri (AMK)

Hyvinvointiteknologia

Insinöörityö

29.4.2018

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Minna Hänninen Liittyminen Kansalliseen Terveysarkistoon (Kanta) – Opas psykoterapeuteille 36 sivua + 1 liite 29.4.2018
Tutkinto	Insinööri (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Hyvinvointiteknologia
Ammatillinen pääaine	Hyvinvointiteknologia
Ohjaajat	Henri Valvanne, Toimitusjohtaja AtCare Oy Mikael Soini, Yliopettaja Metropolia Ammattikorkeakoulu
<p>Insinööriyössä selvitettiin Kansallisen Terveysarkiston (Kanta) Potilastiedon arkistoon liittymisen vaiheet. Vaiheet selvitettiin työntilaajana toimineen yrityksen Minduun, viralliselta nimeltään AtCare Oy:n, asiakkaina olevien psykoterapeuttien näkökulmasta. Minduu on kehittämässä Kanta-yhteensopivaa käyttöliittymää Atostekin eRA-järjestelmään. Jotta Minduun asiakkaat voivat alkaa tehdä kirjauksia Kantaan uuden käyttöliittymän avulla, heidän täytyy liittyä Kannan käyttäjiksi Kelan vaatimalla tavalla. Työssä selvitettiin tämän liittymisen vaiheet ja vaatimukset sekä tehtiin niistä Kanta-opas.</p> <p>Insinööriyön tiedonkeruumenetelmänä käytettiin dokumenttianalyysia, jonka tärkeimpinä lähteinä olivat Kanta-palvelujen käsikirja, Väestörekisterin internetsivut, jotka koskivat Sote-ammattikortin hankintaa ja ajanvarauspalvelua, sekä Verohallinnon internetsivut Katso-tunnisteesta. Itse opas toteutettiin personoituna PDF-tiedostona, jonka psykoterapeutit voivat ladata Minduun kotisivuilta täyttämällä esitietolomakkeen.</p> <p>Tuloksena selvisi, että itsenäiset ammatinharjoittajat liittyvät Kantaan niin sanotun suoraliittymisen mallin mukaisesti. Jokaisella tulee olla Sote-ammattikortti, jonka avulla Kantaan käyttävät henkilöt tunnistetaan. Jokainen liittyjä tekee liittymishakemuksen joko itsenäisesti tai valtuuttaa Minduun tekemään sen puolestaan sähköisen valtakirjan avulla. Jos henkilö tekee liittymishakemuksen itse, hänellä täytyy olla Katso-tunniste, jonka avulla kirjaudutaan Kanta Ekstranettiin, jossa liittymishakemus tehdään. Lisäksi jokaisella täytyy olla tehtynä omavalvontasuunnitelma tietoturvan takia. Kun asiakas päättää ottaa Minduun käyttöliittymän käyttöönsä, tulee hänen tehdä myös tekninen käyttöönottokoe.</p> <p>Tämä insinööriyö toteutettiin Minduun asiakkaiden tarpeisiin, mutta tuloksia voivat hyödyntää myös muut itsenäiset ammatinharjoittajat, jotka ovat liittymässä Kantaan tai harkitsevat liittymistä. Tuloksien avulla on mahdollista saada käsitys, mitä Kantaan liittyminen vaatii liittyjältä, ja auttaa liittyjää hahmottamaan mahdollista kokonaisprosessia.</p>	
Avainsanat	Kanta, Potilastiedon arkisto, Minduu, psykoterapeutti, liittyminen

Author Title Number of Pages Date	Minna Hänninen Joining to the National Archive for Health Information (Kanta) - A guide for psychotherapists 36 pages + 1 appendices 29 April 2018
Degree	Bachelor of Engineering
Degree Programme	Health Informatics
Professional Major	Health Informatics
Instructors	Henri Valvanne, CEO of AtCare Oy Mikael Soini, Principal Lecturer of Metropolia University of Applied Sciences
<p>The thesis examines the phases of joining the Patient Data Repository of the National Archive for Health Information (Kanta) from the perspectives of psychotherapists who are clients of Minduu, the commissioner of the thesis. Minduu, or AtCare Ltd by its official name, is developing a Kanta compatible interface for Atostek's eRA system. In order for Minduu's clients to start making entries into Kanta using the new interface, they must first sign up to Kanta as a user, as stipulated by Kela. The thesis provides an analysis of the steps and requirements for joining Kanta, as well as a guide to Kanta based on the findings.</p> <p>The data for this thesis was collected using document analysis. The main sources included the Kanta service manual, the Population Register's website for information on the acquisition of a Healthcare Professional Card and appointment booking services, as well as the Tax Administration website for information on Katso Identification System. The guide to Kanta was created as a personalized PDF file that psychotherapists can download from Minduu's website after filling out a form.</p> <p>The study revealed that self-employed practitioners join Kanta according to a so-called direct accession model. In order to do so they must have a Healthcare Professional Card, which is used to identify the users of Kanta. Each affiliate submits an application form, either independently or through Minduu, by authorizing the company to do so through an electronic licence. To submit the application independently, the affiliate must have a Katso ID, which is used to sign in to Kanta's Ekstranet, where the application is made. Further, everyone must have an in-house control plan for security reasons. If the client decides to start using Minduu's interface, they must also carry out a technical deployment test.</p> <p>The thesis was conducted specifically for the needs of Minduu's clients. The findings may also be used by other self-employed practitioners who are in the process of or are considering to join Kanta. The study clarifies the overall process of joining Kanta for the affiliates and helps better understand the various requirements related to the process.</p>	
Keywords	Kanta, Patient Data Repository, Minduu, Psychotherapist, joining

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Yritykset työn taustalla	2
2.1	Minduu ja heidän asiakkaansa psykoterapeutit	2
2.2	MinduuPro-palvelu	5
2.3	Atostek eRA -palvelu	6
3	Kansallinen Terveysarkisto eli Kanta	8
3.1	Potilastiedon arkisto	8
3.2	Omakanta ja Omatietovaranto	10
3.3	Sähköinen resepti ja Lääketietokanta	11
3.4	Sosiaalihuollon tiedot siirtymässä osaksi Kanta	12
3.5	Vahva tunnistautuminen Kantaan kirjautumisen edellytys	12
3.6	Kanta-palvelut osana Sote-uudistusta	13
4	Tutkimuskysymykset ja menetelmät	14
4.1	Työn tarkoitus	14
4.2	Menetelmät	15
5	Kantaan liittymisen vaiheet	17
5.1	Miten Kantaan liitytään?	17
5.2	Sote-ammattikortti	20
5.3	Katso-tunniste	22
5.4	Omavalvontasuunnitelma	24
5.5	Liittymishakemus ja käyttöönottokoe	24
6	Kanta-opas psykoterapeuteille	26
6.1	Esimerkki Kanta-oppaasta	26
6.2	Kysely Kanta-oppaasta psykoterapeuteille	31
7	Yhteenveto	32
	Lähteet	34
	Liitteet	
	Liite 1. Kysely Kanta-oppaasta psykoterapeuteille	

1 Johdanto

Lähes jokaisessa terveydenhuollon yksikössä on jo pitkään ollut käytössä sähköinen potilaskertomus, mutta tiedot on tähän asti säilytetty kunkin organisaation omassa potilastietojärjestelmässä, eivätkä ne ole olleet muiden potilaan hoitoon osallistuvien yksiköiden tai potilaan saatavilla sähköisesti. Tiedot on usein arkistoitu paperisena ja tarvittaessa faksattu toiseen yksikköön tai tulostettu potilaalle. (Suunnittelu ja toteutus 2017.) Tähän on tullut muutos Kansallisen Terveysarkiston (Kanta) myötä. Laki velvoittaa jokaisen sähköisesti potilastietonsa tallentavan terveydenhuollon organisaation tai itsenäisen ammatinharjoittajan liittymään Kantaan (Asiakastietolaki 159/2007). Yksi osa Kantaan on Potilastiedon arkisto, jonka avulla potilastiedot ovat potilaan suostumuksella terveydenhuollon eri yksiköiden käytössä hoidon niin vaatiessa. Tietojen parempi saatavuus parantaa potilasturvallisuutta ja mahdollistaa toimivat hoitoketjut niin julkisten kuin yksityisten eri yksiköiden välillä. Potilas voi puolestaan tarkastella potilastietojaan Omakannan välityksellä. (THL 2016; Kela ym. 2017.) Kantaan käyttää jo moni terveydenhuollon yksikkö, mutta vielä on matkaa siihen, että se olisi kaikkien käytössä.

Minduu, joka on viralliselta nimeltään AtCare Oy, on suomalainen yhteiskunnallinen yritys, joka on kehittämässä Potilastiedon arkistoon yhteensopivaa psykoterapeuteille suunnattua käyttöliittymää Atostekin eRA-järjestelmään. Tarkoituksena on luoda psykoterapeuteille käyttöliittymä, jonka avulla potilasasiakirjojen tekeminen ja arkistointi Potilastiedon arkistoon on yksinkertaista. Minduun teettämän kyselyn, johon vastasi 196 psykoterapeuttia, mukaan 94,6 % heidän asiakkaistaan kirjaa perinteisesti käsin paperille tai hyödyntää tietokoneen tekstinkäsittelyohjelmaa. Vain reilulla viidellä prosentilla on potilastietojärjestelmä tällä hetkellä käytössään (Minduu 2017). Uusi lakiesitys, joka koskee uudistettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä, sisältää tällä hetkellä kohdan ehdottomasta liittymisvelvollisuudesta valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi. Tämä tarkoittaisi, että tulevaisuudessa muutos edellyttäisi kaikkien palveluntarjoajien, myös itsenäisten ammatinharjoittajien ja pienten palveluntarjoajien ottavan hyväksytyn tietojärjestelmän käyttöönsä. (STM 2017.)

Jotta Minduun asiakkaat voivat alkaa tehdä kirjauksia Kantaan, heidän täytyy liittyä Kannan käyttäjiksi Kansaneläkelaitoksen (Kela) vaatimalla tavalla. Liittyminen Kannan käyttäjäksi on monivaiheinen prosessi ja vaatii käyttäjältä esimerkiksi Väestörekisteri-

keskuksen myöntämän Sote-ammattikortin. Tämän työn tarkoituksena on selvittää nämä Kantaan liittymisen vaiheet ja vaatimukset Minduun asiakkaina toimivien psykoterapeuttien näkökulmasta sekä tehdä niistä opas psykoterapeuttien käyttöön. Työssä selvitetään myös, onko ammattilaisilla joitain edellytyksiä, jotta Kantaan voi liittyä. Työ toteutetaan projektiluontoisena työnä yhteistyössä työntilaajana toimineen yrityksen Minduun kanssa. Minduu pyrkii tekemään liittymisen mahdollisimman vaivattomaksi asiakkaalleen ja tässä työssä selvitetään, mitä asioita yritys voi ottaa tehtäväkseen asiakkaan puolesta ja mitä vastuita yrityksellä on liittymiseen liittyen. Oppaan on tarkoitus antaa psykoterapeuteille selkeää tietoa Kantaan liittymisestä ja yhdessä uuden järjestelmän kanssa kannustaa psykoterapeutteja ottamaan uusi palvelu käyttöön ja liittyä Kantaan.

2 Yritykset työn taustalla

2.1 Minduu ja heidän asiakkaansa psykoterapeutit

Minduu (kuva 1) on yhteiskunnallinen yritys, jonka tavoitteena on etsiä uusia ratkaisuja mielenterveysongelmien ehkäisyyn ja hoitoon. Yritys kehittää uusia web-pohjaisia palveluita, joiden avulla pyritään parantamaan mielenterveyspalvelujen saatavuutta. Yhteiskunnallinen yritys tarkoittaa sitä, että yrityksen ensisijainen tavoite on yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen. Toinen vaatimus on, että yritys käyttää suurimman osan voitostaan toimintansa kehittämiseen, kuten Minduu on sitoutunut käyttämään voitoistaan yli puolet mielenterveyspalvelujen kehittämiseen ja tukemiseen. (Tarinamme 2017; Yhteiskunnallinen yritys -merkin säännöt 2013.)

Kuva 1. Minduu.fi-etusivu

Minduulla on internetpalvelu, jonka avulla apua tarvitseva henkilö voi hakea itselleen sopivaa psykoterapeuttia. Tarve palvelulle heräsi perustajan omasta kokemuksestaan psykoterapeutin etsinnässä. Ennen palvelun luomista psykoterapeuttia sai etsiä erinäisistä listoista ja ajan pystyi varaamaan lähinnä puhelimitse. Oli aikamoista arpapeliä löytää itselleen sopiva psykoterapeutti, ja kynnys varata aika puhelimitse voi joissain tapauksissa olla ylitsepääsemättömän suuri. Palvelu luotiin vastaamaan tähän tarpeeseen ja sivustolla on mahdollista etsiä itselleen sopiva psykoterapeutti heidän profiilinsa perusteella ja varata hänelle aika sekä tutustua eri psykoterapian muotoihin. (Tarinamme 2017.)

Minduun asiakkaat ovat Valviran laillistamia ja nimikesuojattuja terveydenhuollon ammattimaisia psykoterapeutteja. Jokaisella psykoterapeutilla tulee olla pohjakoulutus. Usein he ovat terveydenhuollon ammattilaisia, mutta voivat olla myös esimerkiksi teologeja. Pohjakoulutuksen lisäksi jokainen psykoterapeutti on käynyt kolmivuotisen jatkokoulutuksen, joka sisältää muun muassa teoreettisia ja kliinisiä opintoja. Koska psykoterapeutit ovat laillistettuja terveydenhuollon ammattihenkilöitä, heidän toimintaansa ja heidän asiakkaidensa oikeuksia koskevat samat lainsäädännöt ja asetukset kuin esimerkiksi lääkäreitä ja sairaanhoitajia. Heillä on esimerkiksi lain edellyttämä vaitiolovelvollisuus, ja Valvira valvoo heidän toimintaansa. (Psykoterapian ABC 2017.)

Psykoterapeutit antavat työkseen psykoterapiaa, joka on vuorovaikutuksellinen hoito- ja kuntoutusmuoto erilaisissa mielenterveyden ongelmassa, elämän kriisitilanteissa tai traumaattisissa kokemuksissa. Psykoterapialla hoidetaan mieltä ja sillä pyritään poistamaan esteitä terveen psykologisen kehityksen edestä. Psykoterapia voi kestää vain muutaman käynnin tai jopa vuosien ajan, riippuen hoidon tarpeesta. Psykoterapia on tutkitusti vaikuttava hoitomuoto, jonka tavoitteena on vähentää psyykkistä kärsimystä, tukea potilaan henkistä kasvua ja kehitystä sekä auttaa henkilöä löytämään valmiuksia ratkaista ongelmia itse. (Psykoterapian ABC 2017; Sarkkinen 2012.; Pylkkänen ym. 1995.)

Psykoterapia on yleiskäsite useammalle eri psykoterapiamuodolle, joita ovat esimerkiksi psykoanalyttinen psykoterapia, kognitiivinen psykoterapia ja perheterapia. Se mikä mahdollistaa psykoterapian hoitomuotona, on ihmisen kyky tavoittaa henkilökohtaisia kokemuksiaan, mielikuviaan, tunteitaan ja asioille antamia merkityksiä. Psykoterapeutin avulla asiakas pystyy tarkastelemaan toimintaansa, sisäistä maailmaansa, käyttäytymistään ja vuorovaikutussuhteitaan uusista näkökulmista. Yhteistyösuhteessa terapeutin kanssa syntyy uusia elämyksiä, jotka vievät henkilöä eteenpäin ongelmistaan. Psykoterapia perustuu tiiviiseen, luottamukselliseen yhteistyösuhteeseen, minkä vuoksi oikean psykoterapeutin löytäminen itselleen on olennaista. (Pylkkänen ym. 1995.) Juuri sen oikean terapeutin löytämistä Minduun hakupalvelun on tarkoitus helpottaa.

Psykoterapeutti vahvistettiin lailliseksi terveydenhuollon ammattilaiseksi vuonna 1994 (Pylkkänen ym. 1995). Tätä ennen psykoterapia liikkui virallisen ja epävirallisen terveydenhuollon välimaastossa, osittain koulutuksen hajanaisuuden vuoksi. Sitten koulu on yhtenäistetty ja psykoterapiasta on tullut yksi Kelan hyväksymistä hoitomuodoista. Koulutuksen hajanaisuus ja psykoterapian nuori ikä terveydenhuollon laillistettuna ammattilaisena voisi olla osasy siihen, että psykoterapeutit ovat niin sanotusti hieman oman onnensa nojassa, heillä ei ole omaa tukijärjestöä eikä kunnon tiedostuskanavaa. Osa terapeuteista on psykologeja, joille on oma ammattiliitto, mutta eivät läheskään kaikki. Kun tätä työtä lähdettiin tekemään, Mindu teki kyselyn psykoterapeuteille Kanta-valmiuksista. Kävi ilmi, että suurimmalla osalla ei ollut juuri mitään virallista tietoa Kannasta. Tarve lisätiedolle oli siis suuri. Minduun pyrkimyksenä on olla psykoterapeuttien puolella ja edistää heidän verkostoitumistaan ja vertaistukea (Parasta palvelua sinulle ja asiakkaallesi 2018).

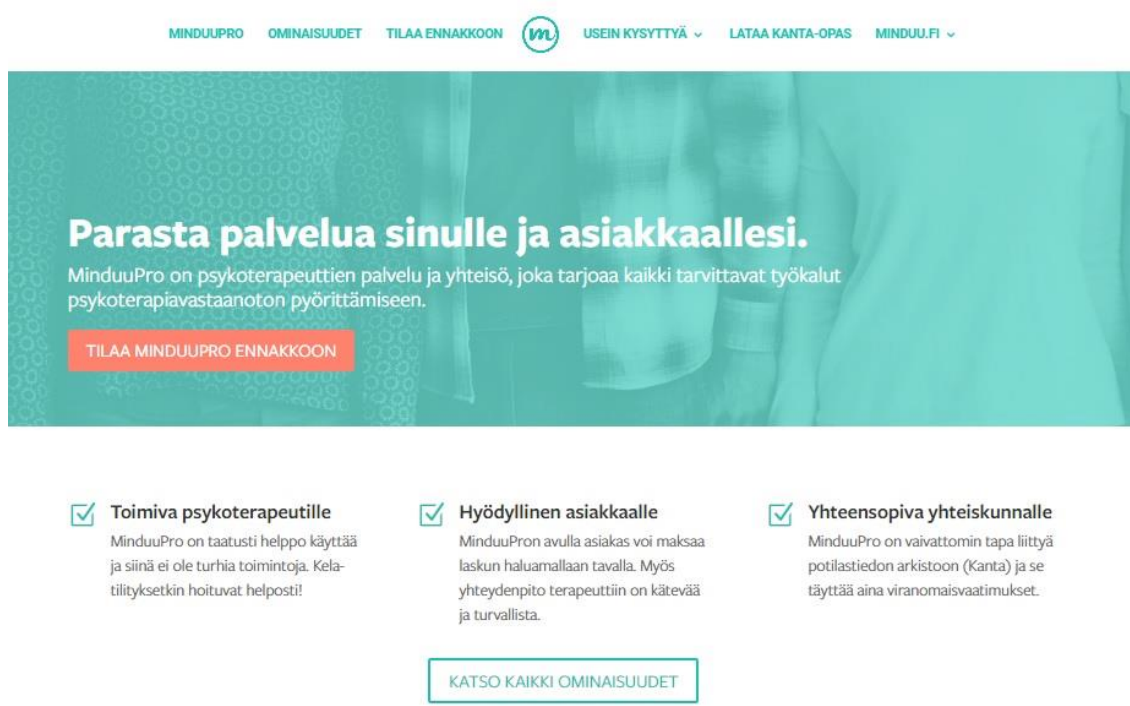

2.2 MinduuPro-palvelu

Minduun tavoitteena on kehittää jatkuvasti mielenterveyspalveluita, seuraava askel oli uuden, nimenomaan psykoterapeuteille suunnatun, Kanta-yhteensopivan käyttöliittymän luominen. Heidän näkemyksensä mukaan nykyiset järjestelmät palvelevat huonosti psykoterapeuttien tarpeita ja uuden järjestelmän on tarkoitus olla selkeä, helppokäyttöinen ja visuaalisesti toimiva. Tarve järjestelmälle on suuri, sillä yksityisiä vastaanottoja pitävillä psykoterapeuteilla ei ole oikein sopivaa järjestelmää, jota käyttää. Kevyempiä potilastietojärjestelmiä on alkanut ilmaantua markkinoille. Nämä ovat usein kuitenkin suunnattu laajemmalle asiakaskunnalle, kuten lääkäreille, sairaanhoitajille ja fysioterapeuteille, minkä vuoksi ne sisältävät paljon ylimääräisiä toimintoja psykoterapeuttien työtä ajatellen tai ne koetaan liian kalliiksi.

MinduuPro (kuva 2) on Minduun uusi palvelukokonaisuus, joka on luotu helpottamaan psykoterapeuttien työtä. Palvelun avulla psykoterapeutit voivat hallinnoida asiakkaitaan ja kalentereitaan sekä laskuttaa asiakkaitaan asiakkaan toivomalla tavalla. Palvelu täyttää myös psykoterapeuteille tarvittavat Kelan tilityslomakkeet valmiiksi sekä auttaa myynnissä ja markkinoinnissa. Tämän työn kannalta olennaisin uusi ominaisuus on Atostekin eRA-järjestelmään tehty käyttöliittymä, joka mahdollistaa kirjaamisen suoraan Kanta Potilastiedon arkistoon. (MinduuPro 2018.)

Käyttöliittymää lähdettiin luomaan ajatuksella, että se olisi mahdollisimman helppokäyttöinen, intuitiivinen ja selkeä. Tavoitteena oli järjestelmä, jossa ei ole mitään ylimääräistä ajatellen psykoterapeuttien työtä. Integraatio eRA-järjestelmään mahdollistaa tietojen tallentamisen suoraan Potilastiedon arkistoon. Toteuttamalla järjestelmä Atostekin rajapinnan avulla saatiin ketterästi luotua Kanta-yhteensopiva järjestelmä, sillä eRA-järjestelmä täyttää kaikki viranomaisten vaatimukset ja on valmiiksi sertifioitu. (Nopea integraatio Kelan Kanta-Palveluihin 2018.)

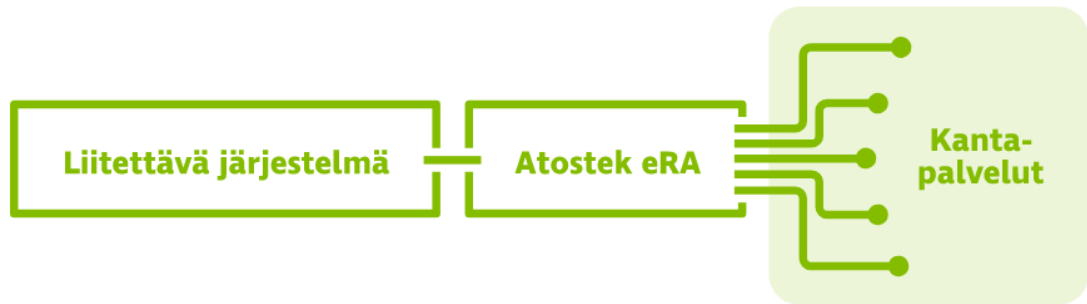
Kuva 2. Pro.minduu.fi-etusivu

Minduu tarjoaa asiakkailleen myös mahdollisuuden etävastaanoton pitämiseen palvelunsa avulla. Tässä työssä tehty Kanta-opas psykoterapeuteille on sekin ladattavissa MinduuPron sivuilta, mikä näkyy kuvassa kaksi oikeassa yläkulmassa.

2.3 Atostek eRA -palvelu

Atostek on vuonna 1999 perustettu ohjelmistoalan asiantuntijayritys. Yritys tekee laajalaisesti ohjelmistokehitystä, tärkeimpinä aloina terveydenhuolto ja lääketiede, julkisen sektorin IT-konsultointi sekä teollisuuden tuotekehitys. Yritys työllistää tällä hetkellä noin 70 henkilöä Tampereella. (Atostek 2018.)

Yksi Atostekin omista terveydenhuollon tietojärjestelmätuotteista on eRA-palvelu (kuva 3). eRA on liityntäohjelmisto Kansalliseen Terveysarkistoon ja sähköiseen lääkemääräykseen. Ohjelmistoa voi käyttää internetiselaimen kautta tai integroituna esimerkiksi potilastietojärjestelmään, kuten Minduun tapauksessa. (Atostek Oy 2017.)

Kuva 3. Atostek eRA (Nopea integraatio Kelan Kanta-palveluihin 2018).

Kokonaisuudessaan eRA-palvelukokonaisuus koostuu viidestä osasta:

- eRA-Integraatiopalvelu tarjoaa rajapinnan, jonka kautta liittyä Kantaan.
- eRA Reseptin avulla voi integroida järjestelmänsä käyttämään Kelan Resepti-palvelua. Mahdollista hyödyntää Atostekin web-käyttöliittymää.
- eRA Arkiston avulla voi liittyä Potilastiedon arkistoon, joko ohjelmointirajapinnan tai web-liittymän avulla.
- eRA Lomakkeet -palvelun avulla voi hakea ja tallentaa lääkärintodistuksia ja lausuntoja valmiin web-käyttöliittymän tai rajapintojen avulla.
- eRA Vanhojen Tietojen Katselimen avulla voi katsoa vanhoja potilastietoja, jotka on tallennettu toisesta potilastietojärjestelmästä Kelan Kanta-palveluun

Atostekin eRA-palvelun ideana on antaa yrityksille mahdollisuus liittyä Kantaan käyttäjäksi ilman raskaita yhteistestausprosesseja ja sertifiointia. Palvelun avulla on myös mahdollista luoda terveydenhuollon ammattilaisille uusia sovelluksia, jotka hyödyntävät Kanta-tietoja. (Nopea integraatio Kelan Kanta-Palveluihin 2018.)

3 Kansallinen Terveysarkisto eli Kanta

Kansallinen Terveysarkisto eli Kanta on lakiin (Asiakastietolaki 159/2007) pohjautuva niin terveydenhuollon ammattilaisille kuin kaikille kansalaisille suunnattu terveystietojen laaja palvelukokonaisuus. Kanta-palveluihin kuuluvat Potilastiedon arkisto, Sähköinen resepti, Lääketietokanta, Omakanta ja Tiedonhallintapalvelu. Kanta-palvelujen tavoitteena on edistää potilasturvallisuutta ja hoidon jatkuvuutta mahdollistamalla kansalaisten hoito- ja tutkimustietojen ajantasainen saatavuus ajasta ja paikasta riippumatta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) vastaa Kanta-palveluiden suunnittelusta, ohjaa palveluiden käyttöönottoa sekä seuraa niiden käyttöä. Kansaneläkelaitos (Kela) toimii Kanta-palveluiden teknisenä toteuttajana ja Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) puolestaan vastaa palveluihin liittyvästä lain tulkinnasta ja säädösvalmisteluista. Kansalaisille palvelu näyttäytyy selvimmin esimerkiksi asioidessa apteekissa, jolloin ei enää tarvitse olla reseptiä mukana tai katsoessa omia tietojaan Omakannassa kotikoneeltaan. (Kela, STM & THL 2017; Kanta-palvelut 2014; Sosiaalihuollon Kanta-palvelut 2018.)

3.1 Potilastiedon arkisto

Potilastiedon arkisto on terveydenhuollon ammattilaisten käytössä oleva palvelu. Nimensä mukaisesti se on potilastiedon tietovarasto, johon tiedot arkistoidaan yhteneväisessä muodossa. Tietojen yhteneväinen muoto mahdollistaa niiden siirrettävyyden järjestelmästä toiseen, toisin sanoen kaikilla ei tarvitse olla samaa potilastietojärjestelmää käytössään katsoakseen tietoja arkistosta. Terveidenhuollon ammattilaiset käyttävät palvelua siis potilastietojärjestelmällä, joka on liitetty Potilastiedon arkistoon liittymistä vaativalla tavalla. Arkiston avulla potilastiedot ovat käytössä laajasti terveydenhuollossa, mikä parantaa potilasturvallisuutta ja mahdollistaa toimivat hoitoketjut niin julkisten kuin yksityisten yksiköiden välillä. Potilastiedon arkisto mahdollistaa myös tietojen pitkäaikaisen säilyttämisen. (THL 2016; Kela ym. 2017.) Potilastiedon arkiston tietojen liikkumista ja käyttöä on kuvattu kuvassa 4.

Kuva 4. Potilastiedon arkisto – kuka sitä käyttää ja miksi (Kanta 2017).

Tiedonhallintapalvelu on osa arkistointipalvelua ja sinne tallennetaan potilaan antamat suostumukset ja luovutuskiellot. Potilas ei voi kieltää tietojensa tallentamista Potilastiedon arkistoon, mutta voi kieltää tietojen luovuttamisen eri yksiköiden välillä niin halutessaan. Kieltoja voi asettaa palvelutapahtumakohtaisesti tai kieltää tietojen luovuttamisen kokonaan kaikkien yksiköiden välillä. Arkistossa olevien tietojen käyttäminen ja luovuttaminen edellyttää sitä, että potilasta on informoitu Kanta-palveluista, arkistoon tallennetuista tiedoista sekä niiden käyttömahdollisuuksista. Lisäksi tulee informoida potilaan mahdollisuudesta rajoittaa tietojen luovuttamista. Informointi tehdään silloin, kun potilas asioi ensimmäisen kerran yksikössä, jossa Kanta-palvelut ovat käytössä. Informoinnin voi antaa joko kirjallisesti tai suullisesti ja siitä tallentuu tieto potilastietojärjestelmän kautta välittömästi myös tiedonhallintapalveluun. (Kela ym. 2017; THL 2016.)

Tietojen tallentaminen Potilastiedon arkistoon helpottaa potilaan asiointia eri terveydenhuollon yksiköissä. Jos potilas on antanut suostumuksensa tietojen käyttöön, voivat kaikki yksiköt hyödyntää eri yksiköissä tallennettuja tietoja, kuten lääkäreiden, psykoterapeuttien ja neuvoloiden kirjauksia tai otettuja laboratoriotutkimuksia. Näin välttyään päällekkäisiltä tutkimuksilta, eikä aikaa mene hukkaan terveydenhuollon ammattilaisten yrittäessä saada tietoja eri yksiköistä puhelimitse tai faxilla, kuten jouduttiin toimimaan ennen arkiston olemassaoloa. Tulevan Sote-uudistuksen myötä potilaiden valinnanva-

pauteen hoitoyksiköitä kohtaan on tulossa mittavia muutoksia, Potilastiedon arkiston on tarkoituksena olla tukena tässä muutoksessa. (Kela ym. 2017.)

3.2 Omakanta ja Omatietovaranto

Omakanta on kansalaisille suunnattu valtakunnallinen verkkopalvelu, jonka kautta voi tarkastella omia terveystietojaan, kuten omaan hoitoon liittyviä kirjauksia, reseptejä, laboratorio- ja röntgentutkimuksia. Palvelun avulla voi myös lähettää sähköisen reseptin uusintapyynnön sekä tehdä elinluovutus- ja hoitotahdon. Jos henkilöllä on alle 10-vuotias huollettava, voi hänen tietojaan myös tarkastella palvelussa. (Kela ym. 2017.)

Omakannassa terveystiedoista potilaalle näkyy seuraavat tiedot:

- potilaskertomukset ja diagnoosit
- kriittiset riskitiedot
- laboratorio- ja röntgentutkimukset.

Reseptistä näkyvät tiedot:

- Mihin asti resepti on voimassa?
- Paljonko lääkettä on jäljellä?
- Milloin lääkettä on haettu viimeksi apteekista?
- Lääkkeen annosteluohjeet.
- Kuka reseptin on määrännyt?
- Milloin ja missä resepti on määrätty?
- Onko resepti uusittu?

Kansalainen tunnistautuu Omakantaan vahvan tunnistautumisen avulla henkilökohtaisilla verkkopankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella tai sähköisellä henkilökortilla. Palvelu on tarjolla sekä suomeksi että ruotsiksi. Omakanta-palvelun käyttö on lisääntynyt merkittävästi viime vuosina. Vuonna 2017 palveluun kirjauduttiin yli 13 miljoonaa kertaa, mikä on peräti 42 % enemmän kuin edellisellä vuotena. Palveluun kirjautui 1,85 miljoonaa eri henkilöä. (Kansallinen Terveysarkisto 2017.)

Omakantaan on kehitteillä uusi palvelu Omatietovaranto (Kanta PHR), johon kansalainen voi tallentaa omia hyvinvointitietojaan. Näitä tietoja ovat mittaus-, aktiivisuus- ja elämäntapatiedot, mitkä liittyvät suoraan tai välillisesti asiakkaan hyvinvointiin. Omatietovarannon ensimmäisen vaiheen tuotantokäyttöönotto alkaa keväällä 2018, kun pilottihankkeiden sovellukset on liitetty palveluun. Kela toimii Omatietovarannon tallennus- ja ylläpitäjänä ja kehittäjänä. (Omatietovaranto 2017.)

Omatietovarantoon voi tallentaa tietoja sitä varten suunniteltujen hyvinvointisovellusten avulla. Sovellukset voivat olla joko web-pohjaisia, eli tietokoneella käytettäviä sovelluksia tai älypuhelimien ja muihin mobiililaitteisiin suunniteltuja mobiilisovelluksia. Sovellusten tulee luonnollisesti olla Kanta-palvelujen hyväksymiä, ja näitä sovelluksia kehitetään muun muassa kansallisissa hankkeissa ja niitä voi tuottaa myös yksityiset organisaatiot. Tietosisällön tulee olla omatietovarantoon hyväksyttyä tietoa, jota ovat esimerkiksi eri mittaustulokset, kuten verenpaine tai hengitystiheys sekä oirearviot, omahoitosuunnitelmat ja tarkastukset. (Omatietovaranto 2017.)

Kansalainen voi hallita Omatietovarantoon tallentamiaan tietojaan Omakannassa, jossa hänellä on myös mahdollisuus antaa terveydenhuollon palvelujenantajille suostumus tietojen katseluun ja käyttöön hoitopäätösten ja diagnoosien tekemisen tueksi. Terveydenhuollon palvelunantajalla tulee olla tätä varten kehitetty ja Omatietovarantoon hyväksytty sertifioitu ammattisovellus tai potilastietojärjestelmä sekä hoitosuhde asiakkaaseen. (Omatietovaranto 2017.)

3.3 Sähköinen resepti ja Lääketietokanta

Lääketietokanta on Kelan ylläpitämä palvelu, johon tallennetaan kaikki potilaalle määrätty lääkkeet, eli näiden sähköiset reseptit sekä apteekin toimitustiedot, jotka koskevat lääkkeitä. Tietokanta sisältää myös ajantasaista tietoa lääkkeistä, niiden korvattavuudesta, keskenään vaihtokelpoisista lääkkeistä sekä hinnoista. Nimensä mukaisesti Sähköinen resepti eli eResepti tehdään ja allekirjoitetaan sähköisesti, jonka jälkeen tiedot tallentuvat Reseptikeskukseen, josta apteekin henkilökunta hakee ne toimittaessaan lääkkeitä. Sähköisen reseptin on tarkoitus parantaa potilasturvallisuutta, sillä sitä ei voi hävittää eikä väärentää. Lääkityksen hallinta on myös helpompaa, kun tiedot ovat yhdessä paikassa. Potilas voi itse tarkistaa reseptinsä Omakannasta asioidessaan apteekissa tai terveydenhuollossa. (Kela ym. 2017.)

3.4 Sosiaalihuollon tiedot siirtymässä osaksi Kanta

Tähän asti Kanta-palvelut ovat sisältäneet vain terveydenhuollon tietoja, mutta vuonna 2018 myös sosiaalihuollon on tarkoitus liittyä osaksi Kanta-palveluja. Sosiaalihuollon Kanta-palveluita ovat asiakastiedon arkisto ja edellä mainittu Omakanta. Asiakastiedon arkisto on paikka, johon tallennetaan kaikki sosiaalipalveluiden asiakirjat, samaan tapaan kuin Potilastiedon arkisto terveyspalveluissa. Suunnitteilla on, että tulevaisuudessa Omakannassa voisi omien tietojen katselun lisäksi myös asioida sosiaalipalveluissa. Sosiaalihuollon asiakirjojen pysyvä sähköinen säilyttäminen on mahdollista vain Kanta-palveluissa. (Sosiaalihuollon Kanta-palvelut 2018.)

Sosiaalihuollon ammattilainen voi käyttää arkistossa olevia tietoja käyttöoikeuksiensa mukaan. Organisaatio, jossa henkilö työskentelee, päättää ammattilaisen työtehtävistä, joihin käyttöoikeudet liittyvät. Myös sosiaalihuollon liittyminen osaksi Kanta-palveluja tekee sosiaalihuollon työstä asiakkaille näkyvämpää eikä asiakkaan tarvitse pyytää asiakirjoja nähtäväkseen voidessaan tarkastella niitä itse Omakannassa. (Sosiaalihuollon Kanta-palvelut 2018.)

3.5 Vahva tunnistautuminen Kantaan kirjautumisen edellytys

Vahva tunnistautuminen on edellytys tietoturvan onnistumiselle Kanta-palveluissa. Potilastiedon arkiston käyttäjät tarvitsevat kirjautumista varten Väestörekisterikeskuksen myöntämän sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortin (Sote-ammattikortti), jonka avulla tunnistetaan kaikki käyttäjät ja varmistetaan henkilöiden lupa arkistoinnin käyttöön. Jokaisesta kirjautumisesta ja tietojen käyttämisestä jää jälki lokitietoihin, joiden avulla voidaan tarvittaessa tarkistaa käyttäjän henkilöllisyys ja se, mitä tietoja on käytetty. Kaikki tiedonsiirto tapahtuu suojatussa yhteydessä (Kela ym. 2017). Tietoja käsittelevät myös esimerkiksi sihteerit ja terveydenhuollon opiskelijat ohjaajansa valvonnassa. Näille käyttäjille myönnetään henkilöstökortit ammattikorttien sijaan. Nämä kortit eroavat ammattikorteista siinä, että ne on sidottu työnantajaan ammattioikeuden sijaan. Kun opiskelija valmistuu, hänen tulee hakea itselleen ammattikortti. (THL 2016.)

Sote-ammattikortti, kuten myös henkilökohtaiset verkkopankkitunnukset ja mobiilivarmente, joita asiakas tarvitsee kirjautuakseen Omakantaan, ovat niin sanottuja vahvan tunnistamisen tapoja, joista säädetään laissa (Laki vahvasta sähköisestä tunnistami-

sesta ja sähköisistä luottamuspalveluista 7.8.2009/617). Lain mukaan vahvassa tunnistautumisessa seuraavista kolmesta ehdosta kahden tulee täytyä:

- 1) Tiedossaoloon perustuva todentamistekijää, jonka henkilön on osoitettava olevan tiedossaan.
  - Esimerkiksi käyttäjätunnus ja salasana tai PIN-koodi.
- 2) Hallussapitoon perustuva todentamistekijää, jonka henkilön on osoitettava olevan hallussaan.
  - Esimerkiksi varmennekortti tai vaihtuva salasana.
- 3) Luontainen todentamistekijä, joka perustuu johonkin luonnollisen henkilön fyysiseen ominaisuuteen.
  - Esimerkiksi sormenjälki.

Itsenäinen ammatinharjoittaja saattaa tarvita liittymisen aikana myös Katso-tunnistetta, joka on Verohallinnon myöntämä vahva tunniste yrityksille. Katso-tunniste koostuu käyttäjätunnuksesta ja salasanasta sekä vaihtuvasta salasanasta, Sote-ammattikortti puolestaan sirullisesta varmennekortista ja PIN-koodista. Näistä tunnisteista kerrotaan lisää kappaleessa viisi.

3.6 Kanta-palvelut osana Sote-uudistusta

Sote-uudistus on koko Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen mittava uudistus. Sen tavoitteena on parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta ja saatavuutta, kaventaa hyvinvointieroja sekä hillitä kustannuksia. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyy 18 maakunnalle 1.1.2020, entisten kuntien ja kuntayhtymien sijaan. Sote-uudistuksessa asiakas on keskiössä, palvelut yhdistetään asiakaslähtöisiksi kokonaisuuksiksi ja ne järjestetään niin, että ne ovat oikea-aikaisia, tehokkaita ja vaikuttavia. Peruspalveluiden saatavuutta pyritään parantamaan valinnanvapauden lisäämisellä. Tämän lisäksi sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitusta yksinkertaistetaan ja uudistuksella olisi tarkoitus saada kolmen miljardin säästöt. (Sote-uudistuksen tavoitteet 2018.)

Yksi uudistuksen tavoitteista on lisätä digitaalisia palveluita ja tavoitteena on varmistaa hyvä tiedonkulku eri toimijoiden välillä. Tässä tavoitteessa Kanta-palveluiden rooli on olennainen, sillä niiden avulla on tarkoitus varmistaa tietojen saatavuus siellä, missä asiakas kulloinkin asioi. (Sote -uudistuksen tavoitteet 2018.)

Sote-uudistus astuu siis voimaan 1.1.2020, mutta sen valmistelut ovat vielä kesken. Valinnanvapauslain osalta hallituksen on tarkoitus antaa uusi esitys alkuvuodesta 2018. Lisäksi uudistukseen sisältyviin sote-järjestämis- ja maakuntalakiesityksiin tehdään vielä perustuslakivaliokunnan edellyttämät muutokset. Nämä käsitellään sitten eduskunnassa yhtäaikaisesti. (Valtioneuvoston viestintäosasto 2017.) Sote-uudistuksen tavoitteet ovat hienot ja tärkeit, mutta etenkin valinnanvapauslaki on aiheuttanut kritiikkiä kaupunkien keskuudessa, minkä vuoksi tästä annetaan uusi esitys nyt alkuvuodesta. Kaupungeista 70 prosenttia kokee, että terveyserot eivät kapene uudistuksen myötä, eikä palveluiden yhdenvertainen saatavuus parane. Toisaalta 70 prosenttia kaupungeista kokee, että uudistus voisi edistää asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin. (Pantsu 2017.) Nähtäväksi jää, mitä uudistus tuo tullessaan sen astuttua voimaan.

4 Tutkimuskysymykset ja menetelmät

4.1 Työn tarkoitus

Tämän insinööri työn tarkoituksena oli selvittää Kantaan liittymisen vaiheet ja vaatimukset Minduun asiakkaina toimivien psykoterapeuttien näkökulmasta sekä tehdä näistä vaiheista opas. Työ tehtiin projektiluontoisena työnä yhteistyössä työntilajana toimineen yrityksen Minduun (AtCare Oy:n) kanssa.

Työssä etsittiin vastauksia tutkimuskysymyksiin:

- Mistä eri vaiheista Kanta Potilastiedon arkistoon liittyminen koostuu?
- Mitkä ovat edellytykset liittymiselle?
- Mitkä ovat yrityksen tehtävät ja vastuut liittymisessä?

4.2 Menetelmät

Opas toteutettiin dokumenttianalyysin avulla. Dokumenttien käyttö aineistona on vaihtoehto perinteisille tiedonkeruumenetelmille kuten haastatteluille ja kyselyille. Dokumenteilla tarkoitetaan kaikenlaista aineistoa, kuten julkaistuja tekstejä, arkistomateriaalia, kertomuksia, elokuvia ja videonauhoitteita. Tarkoituksena on analysoida käytettyjä dokumentteja järjestelmällisesti ja näin luoda selkeä kuvaus tutkittavasta ja kehitettävästä aiheesta. Dokumenttianalyysillä luodaan selkeyttä aineistoon, jotta voidaan tehdä luotettavia ja selkeitä johtopäätöksiä (Ojasalo ym. 2014.) Kuten Anttila (2014) sanoo, valmiin aineiston käyttö on joskus ainoa mahdollisuus saada kootuksi tietoa jostakin tietystä aiheesta tai yksinkertaisesti helpompaa käytännössä, jos aineistoa on hyvin saatavilla esimerkiksi kirjallisuudesta. Tämä tutkimusmenetelmä valittiin tähän työhön, koska aiheesta on kattavasti valmista, virallista tietoa ja ohjeistuksia tarjolla ja näiden perusteella ohjeet oli mahdollista muodostaa.

Anttila (2014) nostaa esiin, että dokumenttianalyysissä korostuu lähdekritiikki, kun tarkastellaan analyysin luotettavuutta. Insinööriyössä käytetyt tärkeimmät lähteet olivat viranomaisten tuottamia dokumentteja ja internetsivuja: Kanta-palvelujen käsikirja, Väestörekisterin internetsivut, jotka koskevat Sote-ammattikortin hankintaa ja ajanvarauspalvelua sekä Verohallinnon sivut Katso-tunnisteesta. Nämä lähteet ovat suurimmaksi osaksi olleet primääri- eli alkuperäislähteitä, mikä tarkoittaa, että ne ovat peräisin taholta, joka on dokumentit laatinut (Anttila 2014). Lisäksi käytettiin Atostekin antamia materiaaleja sekä Minduun omaa aineistoa Kantaan liittymisestä ja sen käytännön asioista Minduun asiakkaana. Anttila (2014) pitää dokumenttianalyysin heikkoutena sitä, että aineisto on aikaisemmin ja ehkä aivan muuhun tarkoitukseen koottu. Mutta kuten tässäkin työssä, dokumentteja käytettiin kuitenkin niin kutsutussa triangulaatiossa, eli useamman lähteen rinnakkaisessa ja samanaikaisessa käytössä.

Ohjeet päätettiin toteuttaa Wordpressin lisäosilla Gravity PDF ja Gravity forms. Gravity forms on ohjelma, jolla voi luoda monipuolisesti erilaisia lomakkeita. Gravity PDF:n avulla voi puolestaan luoda PDF-tiedostoja formsin dataan perustuen (Gravity PDF. 2018). Tätä hyödynnettiin niin, että psykoterapeuteille luotiin esitietolomake (kuva 5), jonka täyttämällä he saavat ladattua itselleen henkilökohtaisen Kanta-oppaan PDF-muodossa. Lomakkeen kysymykset perustuvat asioihin, jotka psykoterapeutti tarvitsee liittyessään Kannan käyttäjäksi. Opas lähetetään automaattisesti myös hänen sähköpostiinsa. Lisää oppaasta kerrotaan tulokset-osiossa.

Lataa oma Kanta-oppaasi

Nimi

Etunimi Sukunimi

Sähköposti *

Lähetämme oppaan tähän sähköpostiin.

Haluan tilata uutiskirjeen:

☐ Kyllä

Kaupunki / alue *

☐ Pääkaupunkiseutu

☐ Tampere

☐ Turku

☐ Muu

Onko sinulla sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikorttia? *

☐ Kyllä

☐ Ei

Onko sinulla toimikortinlukijaa? *

☐ Kyllä

☐ Ei

Onko sinulla Katso-tunnistetta? *

☐ Kyllä

☐ Ei

*pakollinen

Kuva 5. Esitietolomake psykoterapeuteille

Ohjeiden muotoon päädyttiin, jotta psykoterapeutti saisi mahdollisimman yksilölliset ohjeet, eikä ohjeissa olisi sellaisia asioita, joita hän ei tarvitse. Esimerkiksi, jos hänellä on jo Sote-ammattikortti, hän ei saa turhaan ohjeita sen hankkimiseksi. Työn edetessä kävi myös ilmi, että ammattikortin hankkimisen vaiheet vaihtelevat paikkakunnittain ja lomakkeeseen lisättiin kysymys asuinpaikkakunnasta.

Oppaan toimivuutta arvioitiin pienimuotoisella sähköisellä lomakekyselyllä. Linkki kyselyyn (liite 1) lähetettiin sähköpostitse oppaan ladanneille psykoterapeuteille, joita kyselyä lähetettäessä oli 80. Kyselyn tavoitteena oli selvittää, kokevatko psykoterapeutit sen hyödylliseksi, oliko kirjoitusasu onnistunut, mikä oli olennaisin uusi tieto, jäikö jokin epäselväksi ja onko oppaan lukeminen johtanut käytännön toimenpiteisiin, kuten ammattikortin hankintaan. Lisäksi pyydettiin vapaata yleistä palautetta. Kyselyn tuloksista on kerrottu kappaleessa kuusi.

5 Kantaan liittymisen vaiheet

5.1 Miten Kantaan liitytään?

Kanta-palvelujen käsikirjasta löytyy Kannan käyttöönoton prosessikaavio (kuva 6), jonka pohjalta liittymisen vaiheita alettiin käydä läpi Minduun näkökulmasta. (Kanta-palveluiden käsikirja 2017.)

Käyttöönoton prosessi

Kuva 6. Käyttöönoton prosessi (Kanta-palvelujen käsikirja 2017).

Kävi ilmi, että jokainen Minduun asiakas liittyy Kantaan niin sanotun suoraliittymisen mallin mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että jokaisen psykoterapeutin tulee tehdä oma liittymishakemuksensa, toisin kuin isoissa organisaatioissa, joissa yksi pääliittyjä tekee liittymishakemuksen ja muut liittyvät sen mukana. (Kanta-palveluiden käsikirja 2017.)

Minduun tapauksessa Kantaan liittymisen vaiheet riippuvat siitä, haluaako asiakas tehdä liittymishakemuksen Kannan käyttäjäksi itse vai valtuuttaa Minduun tekemään sen puolestaan. Seuraavana on esitetty kuvioina (kuvat 7 ja 8) molemmat prosessit vaiheittain olettaen, että asiakkaalla ei ole Sote-ammattikorttia eikä Katso-tunnistetta. Jos häneltä löytyvät nämä, prosessi yksinkertaistuu.

Kuva 7. Kantaan liittymisen vaiheet. Asiakas valtuuttaa Minduun tekemään liittymishakemuksen.

Kuva 8. Kantaan liittymisen vaiheet. Asiakas tekee liittymishakemuksen itse.

Kuten kuvista 7 ja 8 on nähtävissä, liittymiseen kuuluu psykoterapeutin osalta 4-5 aktiivista vaihetta. Hänellä tulee olla Sote-ammattikortti ja sen käyttämiseen tarvittavat asiat, Katso-tunniste, jos tekee liittymishakemuksen itse, omavalvontasuunnitelma. Lisäksi hänen tulee tehdä tekninen käyttöönottokoe. Hän tekee itse myös liittymishakemuksen tai valtuuttaa Minduun tekemään sen puolestaan. Seuraavissa luvuissa kerrotaan näistä liittymisen vaihteista enemmän.

5.2 Sote-ammattikortti

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortti, joka näkyy kuvassa 9, on Väestörekisterikeskuksen myöntämä henkilökohtainen kortti vahvaan tunnistautumiseen ja allekirjoittamiseen sähköisissä järjestelmissä. Kortti toimii kuten sirullinen pankkikortti PIN-koodeineen. Ammattikortti on henkilökohtainen ja sidottu käyttäjän ammattioikeuteen. Ammatilainen tarvitsee vain yhden kortin, koska samalla kortilla voi työskennellä valtakunnallisesti kaikissa terveydenhuollon yksiköissä. Kortti on voimassa viisi vuotta sen myöntämisestä. (Väestörekisterikeskus 2018.)

Kuva 9. Sote-ammattikortti (Turunen 2016).

Ammattikortin avulla tunnistetaan luotettavasti sosiaali- ja terveydenhuollossa toimivat henkilöt, ja sen käyttäminen mahdollistaa sähköisten potilasasiakirjojen ja lääkemääräysten allekirjoittamisen. Näin pidetään huolta, että potilastietoihin pääsee käsiksi vain siihen oikeutetut henkilöt. Vahva tunnistaminen on edellytys tietoturvan ja tietosuojan toteutumiselle. (Sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelut 2018.)

Väestörekisterikeskus ohjaa hankkimaan kortin varaamalla ajan rekisteröintipisteeseen vrk.ajapa.fi -sivuston kautta (kuva 10). Hetken sivustoon tutustuessa käy ilmi, ettei ihan kaikkia rekisteröintipisteitä ole palvelussa. Esimerkiksi Turussa on oma sivustonsa, jonka kautta varaus tehdään. Loput järjestelmästä puuttuvat rekisteröintipisteet löytyvät sivulta löytyvän linkin takaa listasta. Ajan varaaminen ja maksukäytännöt vaihtelevat siis paikkakunnittain. (Sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelut 2018.)

Sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelut

VRK / MAR

Etusivu
Palaute
Tarkista/Peruuta varaus
Ohje

Martinlaakson
Terveysasema
- MAR
Laajaniityntie 3
01620 Vantaa
puh. 0503181630
yhtra-piste@vantaa.fi

[Suomeksi](#)
[På svenska](#)

Varaaminen > Martinlaakson Terveysasema - MAR > Palvelutapahtuman valinta

Ajankohtaista tiedotettavaa

Sosiaali- ja terveydenhuollon kuvallisia ja kuvattomia ammattikortteja voi uusia osoitteesta: <https://haevarmenne.vrk.fi>. Vantaan kaupungin rekisteröintipisteet perivät ulkopuolisilta työntekijöiltä varmennekortin palvelumaksusta 53 € (sis.alv), uuden PUK-koodin tilaamisesta 40 € (sis.alv) ja varakortin teosta 53 € (sis.alv). Maksun saaja on Vantaan kaupunki, Sosiaali- ja terveysvirasto ja tilinumero FI 29 8000 1300 1338 25. Kirjoita maksun viestikenttään: Oma nimesi, päivämäärä, varattu aika ja KP 121070000. Tulosta maksusta pankin tosite, jossa tulee näkyä pankin arkistointitunnus, tuo se mukanaasi rekisteröintipisteeseen. Vantaan rekisteröintipisteistä TILATAAN AINOASTAAN KUVATTOMIA kortteja. (Huom! Valitse kuitenkin ajanvarausvaihtoehtoista aika valokuva valmiina.) Terhikki-rekisteriin kuulumattomat Vantaan kaupungin ulkopuoliset työntekijät eivät voi tilata varmennekortteja. Tarkemmat ohjeet maksuista ja palvelusta saat osoitteesta: http://www.vantaa.fi/varmennekortin_tilaaminen

Valitse palvelutapahtuma
Ole hyvä, ja valitse palvelutapahtuma alla olevasta valikosta.

Valitse ▼

MUISTA!
Toimikorttia rekisteröintipisteestä haettaessa on mukana oltava poliisin myöntämä voimassaoleva henkilökortti, passi tai 1.10.1990 jälkeen myönnetty ajokortti. Hyväksyttäviä tunnistamisasiakirjoja ovat myös Euroopan talousalueen jäsenvaltion, Sveitsin tai San Marinin viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi tai henkilökortti, Euroopan talousalueen jäsenvaltion viranomaisen 1.10.1990 jälkeen myöntämä voimassa oleva ajokortti ja muun valtion viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi. Jos hakijalla ei ole em. asiakirjoja, poliisi voi tunnistaa pyynnöstä hakijan henkilöllisyyden muilla tavoin.

Kuva 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelut ajanvaraus. (Sosiaali- ja terveyden huollon varmennepalvelut 2018.)

Käytännössä kortin haku aloitetaan varaamalla aika rekisteröintipisteeseen joko internetissä tai puhelimitse, jonka jälkeen tulee maksaa pyydetty summa rekisteröintipisteelle tilisiirtona ja tulostaa tosite. Rekisteröintipisteessä todennetaan hakijan henkilöllisyys ja tehdään tarpeelliset korttihakemukseen liittyvät asiat. Valmis kortti postitetaan kotiin kahden viikon kuluessa käynnistä rekisteröintipisteessä. (Sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelut 2018.)

Jotta korttia pystyy käyttämään, ammatinharjoittaja tarvitsee kortinlukijan (kuva 11), jos sellaista ei hänen tietokoneessaan ole valmiina.

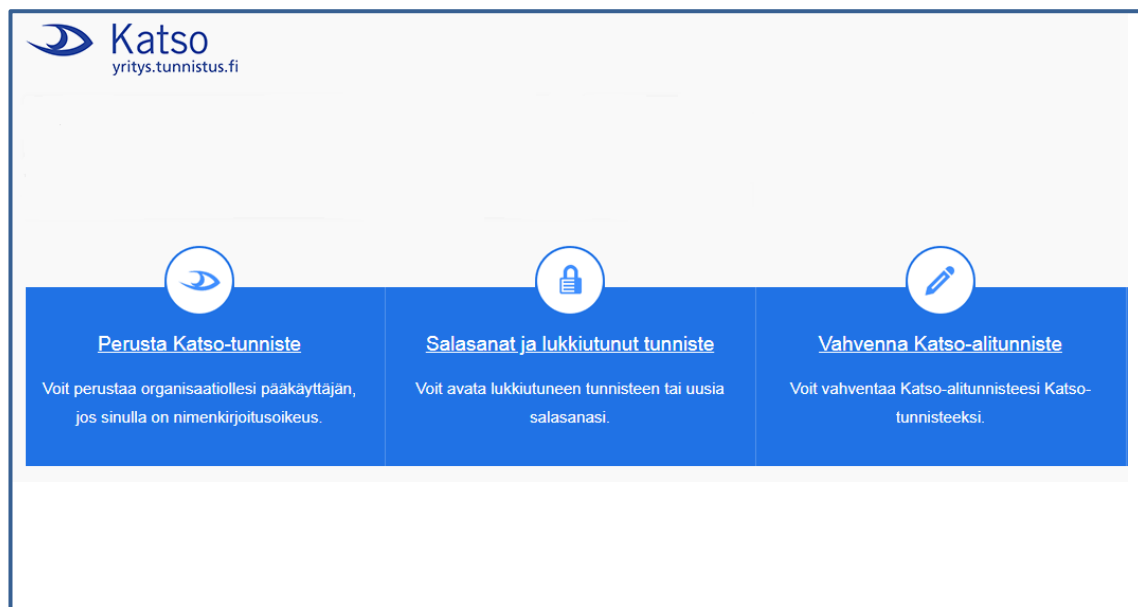
Kuva 11. Kortinlukija Identiv SCR3500A.

Minduu tarjoaa asiakkailleen mahdollisuuden ostaa liittyessään MinduuPron käyttäjäksi Identiv SCR3500A (kuva 10) USB-porttia käyttävän kortinlukijan, joka on pieni ja taittuu kasaan. Sitä voi kuljettaa vaikka avaimissa mukanaan. Pöytäkoneisiin on tarjolla oma vaihtoehtonsa Identiv uTrust 2700R, joka on perinteisempi pöydällä makaava malli, 1,5 metrin USB-kaapelilla. Käytännössä mikä tahansa markkinoilla oleva älykortinlukija käy. Kortinlukijan lisäksi asiakas tarvitsee sopivan ajurin. MinduuPro:n kanssa yhteensopiva ajuri ladataan osoitteesta <https://era.hoito.fi/Driver/>.

5.3 Katso-tunniste

Katso-tunniste on Verohallinnon tarjoama ilmainen sähköinen tunniste yrityksille. Tunnisteen avulla voi asioida yrityksen edustajana mm. Verohallinnon, Kelan ja Tullin sähköisissä palveluissa. Muutkin kuin yritykset voivat käyttää Katso-tunnistetta, kuten yhtymät, kuolinpesät ja kunnat. Tunnistetta käytetään kuten henkilökohtaisia verkkopankkitunnuksia, mutta tunnistautujana on henkilö yrityksen edustajana. Kuten edellä on mainittu, Katso-tunniste koostuu salasanasta, käyttäjätunnuksesta sekä kertakäyttösalasanasta ja on näin vahva tunnistautumistapa. (Katso-tunnistus – yritysten sähköinen tunnistautuminen ja valtuuttaminen 2018.)

Tunniste luodaan Katso- palvelussa (kuva 12) osoitteessa yritys.tunnistus.fi. Palvelussa voi myös hallinnoida organisaation valtuuksia, alitunnisteita ja tietoja. (Katso-palvelu 2018.)

Kuva 12. Osa Katso-palvelun etusivusta (Katso-palvelu 2018).

Kantaan liittyessä tunnistetta tarvitaan liittymishakemuksen tekoa varten Kanta Ekstranetissä (Tunnistautuminen Ekstranetiin. 2017). Kanta Ekstranet on internetpalvelu, jossa asiakas voi hallinnoida Kanta-asiakkuuttaan. Sieltä löytyy muun muassa erilaisia lomakkeita, ohjeita ja Väestörekisterikeskuksen asiakirjoja. Palvelu on myös turvallinen viestintäkanava Kanta-palveluita käyttävien tahojen kuten apteekkien, terveydenhuollon organisaatioiden ja Kelan välillä. (Ekstranetin sisältö 2017.)

Työn alussa oli käsitys, ettei Minduu voi tehdä liittymishakemusta asiakkaan puolesta. Asioiden edetessä löytyi kuitenkin tapa, jolla asiakas välttyy Katso-tunnisteen hankkimiselta niin halutessaan. Asiakas voi antaa Minduulle sähköisen asioinnin valtakirjan ja näin antaa Minduun hoitaa liittymishakemuksen. Ohjeisiin lisättiin maininta tästä, mutta ohjeet Katso-tunnisteen hankkimiseksi jätettiin ohjeisiin myös. Asiakas voi itse valita, miten asian haluaa hoitaa.

5.4 Omavalvontasuunnitelma

Omavalvontasuunnitelma on osa Kanta-palvelujen tietoturvaa ja siitä on säädetty sekä Asiakastietolaissa (2007/159) että annettu Terveystietojen- ja hyvinvoinninlaitoksen määräys (2/2015). Omavalvonnan avulla Kantaan liittyvä taho osoittaa, että heillä on käytössään asianmukaiset käytännöt tietoturvan osalta. Suunnitelman tavoitteena on, että Kanta-palveluita käyttävät tahot tuntevat ja huomioivat tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvät asiat potilas- ja asiakastietoja käsitellessään. Valvontaviranomaisilla on oikeus tarvittaessa tehdä tarkastuksia omavalvontaan liittyen. (Kanta-palvelujen käsikirja. 2017.) Omavalvontasuunnitelma on myös keino osoittaa yrityksen täyttävän uuden EU:n tietosuojasetuksen vaatiman osoitusvelvollisuuden. Uuden asetuksen mukaan yrityksen pitää siis pystyä osoittamaan, että noudattaa uutta asetusta. Ei riitä, että kertoo sitä noudattavansa. (EU:n tietosuojasetuksen velvoitteet johdolle 2017.)

Omavalvontasuunnitelma koskee tässä Atostekin eRA-järjestelmää, Minduun luomaa liittymää ja palvelua sekä itsenäisen ammatinharjoittajan omia tietoturvaan liittyviä asioita. Atostek on antanut Minduulle oman omavalvontasuunnitelmapohjansa, joka perustuu Kanta-palvelujen mallipohjaan. Siinä on esitätettynä eRA-järjestelmään liittyvät tietoturva-asiat. Suunnitelmaan lisätään Minduun ja asiakkaan omavalvontaan liittyvät asiat. Minduun asiakas voi ladata omavalvontasuunnitelman pohjan suoraan Minduun Pron sivuilta ja täyttää sen oman toimintansa mukaiseksi.

5.5 Liittymishakemus ja käyttöönottokoe

Kanta-palveluihin liitytään tekemällä hakemus-sitoumus (kuva 13)

HAKEMUS JA SITOUMUS

Potilastiedon arkisto -palveluun liittyminen

Hakemus Potilastiedon arkisto -palveluun: Tällä hakemuksella allekirjoittanut asiakas hakee liittymistä Kanta-palveluihin kuuluvan Potilastiedon arkisto -palvelun käyttäjäksi.

Asiakas	Nimi
	OID
	Käyttöönottokokeen päivämäärä

Sitoumus Potilastiedon arkisto -palvelun ehtojen noudattamisesta

Asiakas vakuuttaa, että asiakkaalla on sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007, muutoksineen) mukainen omavalvontasuunnitelma ja sen käyttämät tietojärjestelmät ja välittäjät täyttävät Kanta-palveluihin liittymiselle asetetut olennaiset vaatimukset. Asiakas sitoutuu noudattamaan Potilastiedon arkisto -palvelun käytössä Potilastiedon arkistoa koskevia säädöksiä, säädöksiin perustuvia määräyksiä ja viranomaisten antamia ohjeita sekä Kanta-palvelujen tuottajan (Kela) ylläpitämiä teknisiä määräyksiä ja ohjeita. Asiakas hyväksyy Kanta-palvelujen yleiset toimitusehdot ja Potilastiedon arkisto -palvelun palvelukuvauksen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

Palvelun käyttö alkaa ja Kanta-palvelujen yleisten toimitusehtojen sekä palvelukuvauksen mukaiset velvollisuudet tulevat voimaan, kun Kela on ottanut asiakkaan hakemus-sitoumuksen vastaan ja ilmoittanut asiakkaalle hyväksymisestä Potilastiedon arkiston käyttäjäksi.

Potilastiedon arkiston käyttöönotto edellyttää käyttöönottoetta, joka tehdään Kelan toimittaman käyttöönotto-koesuunnitelman mukaan. Asiakas on velvollinen raportoimaan käyttöönottokokeesta Kelalle. Kun Asiakas ja Kela ovat todenneet käyttöönottoevaiheen onnistuneesti suoritetuksi, Kela ilmoittaa siitä asiakkaalle.

Tämä sitoumus on voimassa toistaiseksi. Asiakas voi irtisanoa sitoumuksensa ja lopettaa palvelun käyttämisen ilmoittamalla siitä kirjallisesti Kanta-palvelujen tuottajalle, jos lakiin perustuva Kanta-palvelun käyttövelvollisuus ei ole asianomaisen asiakkaan osalta voimassa.

Mikäli palvelua koskeva sitoumus ja muut asiakirjat ovat ristiriidassa keskenään, asiakirjojen soveltamisjärjestys on seuraava:

1. Potilastiedon arkisto -palvelun palvelukuvaus
2. Kanta-palvelujen yleiset toimitusehdot
3. Hakemus-sitoumus

Paikka ja aika	Asiakkaan nimenkirjoitusoikeuden omaavan edustajan allekirjoitus/omaavien edustajien allekirjoitukset, nimen selvennys ja asema organisaatiossa
----------------	---

Kuva 13. Hakemus-sitoumus-malli (Kela 2017).

Liittymishakemus tehdään Kanta Ekstranetissä, johon kirjaudutaan Katso-tunnisteen avulla. Asiakas voi valtuuttaa Minduun täyttämään hakemuksen puolestaan, mutta asi-

akkaan täytyy se henkilökohtaisesti allekirjoittaa. On ajateltu, että tämä tehdään sähköisellä allekirjoituksella. Minduu tulostaa ja toimittaa hakemuksen Kelaan. Liittymishakemusta tehdessä tulee tietää liittyjän käyttöönottokokeen päivämäärä. (Asiakkaaksi tuleminen 2017.)

Käyttöönottokokeella tarkoitetaan teknistä koetta, jolla testataan liittyjän käyttämän tietojärjestelmän toimivuus yhdessä Potilastiedon arkiston kanssa. Kokeella testataan järjestelmien toimivuutta testitapausten avulla. (Potilastiedon arkisto – käyttöönottokoe ohje.)

6 Kanta-opas psykoterapeuteille

6.1 Esimerkki Kanta-oppaasta

Kuvissa 14-17 on nähtävillä työssä tehty Kanta-opas. Opas näyttää tältä, jos asiakas asuu pääkaupunkiseudulla eikä hänellä ole Katso-tunnistetta, Sote-ammattikorttia eikä kortinlukijaa. Jos hänellä on nämä, oppaasta jää kyseisten asioiden ohjeet pois. Jos hän puolestaan asuu Turun seudulla, Sote-ammattikortin ohjeistus on hieman erilainen. Se miten asiat jäsentyy oppaaseen, riippuu lataajan vastauksista esitietolomakkeeseen. Kuvassa 14 on oppaan ensimmäinen sivu, jossa on pieni esipuhe lukijalle, liittymisen ensiaskeleet ja miten valmistautua liittymisen toimenpiteisiin.

MinduuPro

Näin valmistaudut liittymään Potilastiedon arkistoon (Kanta)

Hyvä psykoterapeutti!

Potilastiedon arkistoon (Kanta) liittyminen saattaa vaikuttaa varsinaiselta lisäkin kirkon rakennusprojektilta. Mielikuva ei ole täysin tuulesta temmattu: järjestelmä on suunniteltu ensisijaisesti suurten terveydenhuollon yksiköiden tarpeisiin. Ohjeetkin ovat varsin vaikeaselkoisia ja pitkiä. Psykoterapeuttina selviät kuitenkin vähemmällä, koska olemme koonneet kannaltasi oleelliset tiedot tähän, noin kolme A4-sivua käsittävään dokumenttiin.

Ehkä tuskaa helpottaa myös tieto, että jos otat MinduuPro:n käyttöösi, ei sinun tarvitse murehtia oikeastaan muusta kuin ammattikortin hankkimisesta.

Liittymisen ensiaskeleet

Liittyessäsi MinduuPro:n jäseneksi jää sinun tehtäväksi ainoastaan ammattikortin hakeminen. Teemme liittymishakemuksen puolestasi ja hoidamme käyttöönottokoeen järjestelyt. Lisäksi saat henkilökohtaisen omavalvontasuunnitelman ja voit tilata myös kortinlukijan meiltä.

Nämä sinulla tulee olla ennen kuin liityt Kannan käyttäjäksi:

- Sote-ammattikortti + kortinlukija ja ajuri
- Katso-tunniste (jos haluat tehdä liittymishakemuksen itse)

Liittyessäsi Kantaan tulee tehdä:

- Liittymishakemus
- Käyttöönottokoe
- Omavalvontasuunnitelma

Step 1: Tarvitset tulostimen ja verkkopankkitunnukset

Vaikka Suomi on kovaa vauhtia menossa kohti paperitonta maailmaa, olisi sinulla hyvä olla tulostin käytössäsi ennen kuin aloitat. Ota myös henkilökohtaiset verkkopankkitunnukset esille, sillä tarvitset niitä henkilöllisyytesi varmentamiseen.

Nimi

Sähköposti

Kaupunki / alue
Pääkaupunkiseutu

Onko sinulla sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikorttia?
Ei

Hanki sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortti eli Sote-kortti

Kuva 14. Kanta-opas psykoterapeuteille sivu 1

Oppaan sivulla 2 (kuva 15) on ohjeistus Sote-ammattikortin hankintaan sekä osa kortinlukijan tilaamisen ohjeista.

MinduuPron Kanta-opas

Mikä on Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortti?

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortti on Väestörekisterikeskuksen myöntämä henkilökohtainen kortti vahvaan tunnistautumiseen ja allekirjoittamiseen sähköisissä järjestelmissä. Kortti toimii kuten sirullinen pankkikortti PIN-koodeineen. Kun käytät korttia, et tarvitse pitkiä salasanoja tai käyttäjätunnuksia kirjautuessasi potilastietojärjestelmään. Tarvitset vain yhden kortin, koska samalla kortilla voit työskennellä valtakunnallisesti kaikissa terveydenhuollon yksiköissä.

Kortin tarkoituksena on tunnistaa Kantaa ja potilastietojärjestelmiä käyttävät ammattilaiset, mikä on olennaista tietoturvallisuuden vuoksi.

Miten kortti hankitaan?

Kortin hankinta pääkaupunkiseudulla

Varaa aika rekisteröintipisteeseen <http://vrk.ajapa.fi/th/>

- Kun olet valinnut yksikön, johon haluat varata ajan, järjestelmä ilmoittaa kohdassa "Ajankohtaista tiedotettavaa" (kuva alla), mitä asiointi kyseisessä pisteessä maksaa. Maksu suoritetaan sivun ohjeiden mukaisesti tilisiirtona ja sinun tulee tulostaa tosite maksusta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelut

VRK / MAR

Etusivu
Palautte
Tarkista/Peruuta varaus
Ohje

Marttiina Kosken
Terveysasema
- MAR
Lazarettintie 3
01620 Vantaa
puh. 0503181630
yhtä-prote@vantaa.fi

Suomeksi
På svenska

Varamainen > Marttiina Kosken Terveysasema - MAR > Palvelutapahtuman valinta

Ajankohtaista tiedotettavaa

Sosiaali- ja terveydenhuollon kuvallisia ja kuvattomia ammattikortteja voi uusia osoitteesta: <https://haevarmenne.vrk.fi>. Vantaan kaupungin rekisteröintipisteet päivittävät ulkopuolisilta työntekijöiltä varmennekortin palvelumaksusta 53 € (sis.alv), uuden PUK-koodin tilaamisesta 40 € (sis.alv) ja varakortin tosta 53 € (sis.alv). Maksun saaaja on Vantaan kaupunki, Sosiaali- ja terveysvirasto ja tilinumero FI 29 8000 1300 1338 25. Kirjoita maksun viestikenttään: Oma nimesi, päivämäärä, varattu aika ja KP 121070000. Tulosta maksusta pankin tosite, jossa tulee näkyä pankin arkistointitunnus, tuo se mukanaasi rekisteröintipisteeseen. Vantaan rekisteröintipisteistä TILATAAN AINOASTAAN KUVATTOMIA kortteja. (Huomi! Valitse kuitenkin ajanvarausvaihtoehdoista aika valokuva valmiina.) Temikki-rekisteriin kuulumattomat Vantaan kaupungin ulkopuoliset työntekijät eivät voi tilata varmennekortteja. Tarkemmat ohjeet maksuista ja palvelusta saat osoitteesta: http://www.vantaa.fi/varmennekortin_tilaaminen

Valitse palvelutapahtuma

Ole hyvä, ja valitse palvelutapahtuma alla olevasta valikosta.

Valitse

MUISTAI

Toimikorttia rekisteröintipisteestä haettaessa on mukana otava poliisin myöntämä voimassaoleva henkilökortti, passi tai 1.10.1990 jälkeen myönnetty ajokortti. Hyväksyttävät tunnistamisasiakirjat ovat myös Euroopan talousalueen jäsenvaltion, Sveitsin tai San Marinon viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi tai henkilökortti, Euroopan talousalueen jäsenvaltion viranomaisen 1.10.1990 jälkeen myöntämä voimassa oleva ajokortti ja muun valtion viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi. Jos hakijalla ei ole em. asiakirjoja, poliisi voi tunnistaa pyynnöstä hakijan henkilöllisyyden muilla tavoin.

- Käy rekisteröintipisteessä sovittuna aikana. Käynti kestää arviolta 15 minuuttia.
- Mukana rekisteröintipisteessä tulee olla maksutosite ja voimassaoleva henkilöllisyystodistus, joita ovat passi, kuvallinen henkilökortti tai muovinen ajokortti.
- Saat ammattikortin ja tunnuslukukuoren antamaasi osoitteeseen noin kahdessa viikossa.

Onko sinulla toimikortinlukijaa?

Ei

Toimikortinlukijan tilaus

Voit tilata kortinlukijan MinduuPro:n tilauksen yhteydessä. Voit tilata kortinlukijan myös nettikaupoista kuten Verkkokauppa.com ja Evifin. Tässä muutamia lukijoita, joita suosittelemme:

Kannettaviin: uTrust SmartFold SCR3500A

Erittäin pienikokoinen ja kevyt, kokoontaitettava "matkamalli" joka liitetään suoraan tietokoneen USB-liittimeen ilman kaapelia. Lukija taitetaan auki ja kortti työnnetään lukijan etureunan hahloon.

Kuva 15. Kanta-opas psykoterapeuteille sivu 2

Oppaan sivulla 3 (kuva 16) jatkuu kortinlukijan ohjeet sekä alkaa Katso-tunnisteen hankinnan ohjeistus.

MinduuPron Kanta-opas

- **Tilaa MinduuPron yhteydessä (n. 20€)**
- [Osta Evifinistä \(39,90€\)](#)

Pöytäkonaisiin: uTrust 2700R Pöytämallinen

"Makaava" henkilökortinlukija tavallisella USB liitännällä (Type-A), kaapelin pituus 1,5 m

- **Tilaa MinduuPron yhteydessä (n. 20€)**
- [Osta Evifinistä \(31,50€\)](#)
- [Osta Verkkokauppa.com:sta \(31,90€\)](#)

Lisäksi koneellesi pitää asentaa ajuri, jolla kortinlukija toimii tietokoneessasi;

- MinduuPro:n (eRa) ajuri ladataan osoitteesta: <https://era.ehoito.fi/Driver/>
- VRK:n tarjoama yleinen ajuri ja ohjelmisto: <https://eevertti.vrk.fi/kortinlukijaohjelmisto-ja-varmenteen-testaus>

Onko sinulla Katso-tunnistetta?

Ei

Katso-tunnisteen hankkiminen

Katso-tunniste ei ole välttämätön, jos otat MinduuPron käyttöösi. Voimme tehdä myös koko liittymishakemuksen puolestasi tarvittaessa.

Mikä Katso-tunniste on?

Katso-tunniste on Verohallinnon tarjoama sähköinen tunniste yrityksille. Tunnisteen avulla voit asioida yrityksesi edustajana mm. Verohallinnon, Kelan ja Tullin sähköisissä palveluissa. Kantaan liittyessäsi tarvitset tunnisteen liittymishakemuksen tekoa varten.

Miten se hankitaan?

Tunniste on ilmainen ja luodaan verkossa osoitteesta <https://yritys.tunnistus.fi/>

- Aloita valitsemalla Perusta Katso-tunniste
- Sivusto ohjaa tunnisteen luomisessa.
- Ohjeet löytyvät myös [tästä](#).

Jos sinulla ei ole tulostinta käytössäsi, voit tallentaa salasanalistan ja yhteenvedon dokumenttina tietokoneellesi.

- Tämä onnistuu käyttämällä PDF-tulostinohjelmaa. Voit ladata sellaisen tästä <https://acrobat.adobe.com/fi/fi/acrobat/how-to/print-to-pdf.html>
- Tulostaminen tapahtuu kuten normaali tulostaminen, jolloin tulostinvalikosta valitaan "Tallenna PDF muodossa". Valitse

Kuva 16. Kanta-opas psykoterapeuteille sivu 3

Oppaan viimeisellä sivulla (kuva 17) on asiaa järjestelmän käyttöönotosta, omavalvontasuunnitelmasta, käyttöönottokokeesta ja liittymishakemuksesta. Lisäksi siinä on muutama sana, milloin Kantaan pitää liittyä ja laeista Kannan taustalla.

MinduuPron Kanta-opas

kansio johon haluat tallentaa tiedoston ja paina tallenna

Järjestelmän käyttöönotto ja varsinainen liittyminen

Kanta-yhteensopivan potilastietojärjestelmän hankinta

Ensiksi tarvitaan tietysti jokin potilastietojärjestelmä. MinduuPro on yhteensopiva Potilastiedon arkiston (Kanta) kanssa ja suunniteltu psykoterapeuteille. Markkinoilta löydät myös muita ratkaisuja. Keräsimme näitä yhteiseen taulukkoon, jotta voit vertailla eri palveluja.

- Vertaa ratkaisuja: <https://pro.minduu.fi/vertaa/>
- Tilaa MinduuPro: pro.minduu.fi/tilaa

Liittymishakemus ja käyttöönottokoe

Jos päätät valita MinduuPron, autamme luonnollisesti hakemuksen teossa tai voimme tehdä sen kokonaan puolestasi ja opastamme käyttöönottokokeen suorittamisessa.

Kun sinulla on tiedossa minkä järjestelmän otat käyttöösi, on seuraava askel itse liittymishakemuksen teko. Tätä vaihetta varten tarvitset Katso-tunnisteet. Hakemusta tehdessä on tiedettävä järjestelmän nimi ja käyttöönottokokeen päivämäärä.

Ennen hyväksymistä Kanta-palvelujen käyttäjäksi tulee toteuttaa myös **käyttöönottokoe**. Käyttöönottokokeessa käydään läpi ennakoitua määrätty testitapaus. Koe on varsin simppele ja siihen voi tutustua ennakoon.

MinduuProssa testi tehdään käytännössä **klikkaamalla yhtä painiketta ja muu tapahtuu automaattisesti**. Saat tarkemmat ohjeet testin tekoon, kun olet liittymässä Kantaan.

Omavalvontasuunnitelman laadinta

Saat omavalvontasuunnitelman pohjan valmiiksi täytettynä MinduuPron kautta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun antajien, apteekkien ja itsenäisten ammatinharjoittajien, Kansaneläkelaitoksen sekä Kanta-välityspalveluiden tuottajien tulee tehdä omavalvontasuunnitelma. (Määräys 2/2015, THL/1305/4.09.00/2014). Suunnitelman avulla ylläpidetään ja kehitetään organisaation tietoturvaa ja tietosuojaa.

Omavalvontasuunnitelmalla varmistetaan potilastietojen asianmukainen ja tietoturvallinen käsittely ja säilytys. Omavalvontasuunnitelmaa on päivitettävä jatkuvana prosessina osana yrityksen tietoturvaa ja laadunhallintaa. Kantaan liittymisen yhteydessä on omavalvontasuunnitelman päivitettävä.

Milloin Kantaan pitää liittyä?

- Lain mukaan yksityisen terveydenhuollon palvelunantajilla on velvollisuus liittyä Potilastiedon arkistoon mahdollisimman pian, jos potilasasiakirjojen pitkäaikaissäilytys toteutetaan sähköisesti.
- Terveydenhuollon palvelujen osalta liittymisvelvoite oli itse asiassa jo 1.9.2015, mutta Kantaan liittymistä on viivytetty mm. puuttuvien järjestelmien vuoksi. Viranomaiset seuraavat liittymisen etenemistä ja tarvittaessa ryhtyvät toimenpiteisiin, mikäli käyttöönottoa viivytetään tarpeettomasti.
- THL:n ohjeistuksen mukaan yksityisen terveydenhuollon palvelunantajien tulee liittyä Potilastiedon arkistoon ensi tilassa ([lue tiedote](#)) eikä liittymistä saa tarpeettomasti viivyttää.
- SOTE-uudistus tulee edellyttämään Kantaan liittymistä.
- EU:n uusi tietosuoja-asetus tuo mukanaan myös uusia vaatimuksia joiden perusteella Kannan käyttöönotto tulee aiheelliseksi. EU:n yleistä tietosuoja-asetusta sovelletaan 25.5.2018 alkaen.

Kuva 17. Kanta-opas psykoterapeuteille sivu 4

6.2 Kysely Kanta-oppaasta psykoterapeuteille

Oppaan valmistuttua se julkaistiin MinduuPron sivuilla. Opas on siellä vapaasti kaikille Minduun asiakkaille ladattavissa. Kuten aiemmin on kerrottu, oppaasta lähetettiin linkki sähköiseen kyselyyn (liite 1), johon vastasi viisi psykoterapeuttia. Kyselyn tarkoituksena oli arvioida oppaan toimivuutta ja tehdä tarvittaessa siihen muutoksia. Pienen vastaajamäärän takia kyselyn perusteella ei voida luotettavasti kuitenkaan arvioida oppaan toimivuutta ja opasta muokataan tulevaisuudessa tarvittaessa asiakaspalautteen tai toiminnan muuttumisen perusteella. Kyselyn antamia tuloksia on käsitelty tässä kuitenkin lyhyesti, sillä jo muutaman vastaajan vastauksista nousi insinööriön kannalta olennaisia asioita esille.

Kyselyyn vastanneista psykoterapeuteista kaikki kokivat oppaan jollain tavalla hyödylliseksi, ja opas on sisältänyt heille uutta tietoa. Yhdelle Katso-tunniste oli uusi, toiselle omavalvontasuunnitelma, kolmas puolestaan piti hyvänä, että Minduu auttaa lomakkeiden ja muun sellaisen kanssa. Yksi vastanneista pitää prosessia ylimitoitetulta itsenäiselle ammatinharjoittajalle ja kokee, että asiat ovat edelleen epäselviä ja hankalia. Kyselyn vastauksista on havaittavissa se, kuinka erilaista psykoterapeuttien tietämys ja valmius Kantaan liittyvistä asioista ovat.

Yksi oppaan sisällöllisistä tavoitteista oli motivoida Kantaan liittyvien asioiden (kuten Sote-ammattikortti) hankintaan hyvissä ajoin sekä antaa selkeät ohjeet, miten nämä hankitaan. Kyselyssä kysyttiin siksi, oliko se johtanut käytännön toimenpiteisiin, ja vastauksista voi huomata, että näin oli käynyt. Yksi oli hankkinut Sote-ammattikortin, kaksi puolestaan Katso-tunnisteen, yksi tilannut jonkin potilastietojärjestelmän ja kaksi oli alkanut tutustua eri järjestelmiin.

Muussa palautteessa yksi toi esiin Kantaan liittymisen ristiriitaiset tunteet psykoterapeutin näkökulmasta. Asiakkailta on pelko, että heidän tietonsa päätyvät väärin käsiin tai vaikuttavat esimerkiksi tulevaisuuden työnhakutilanteisiin. Jotkut ovat terapeutin mukaan kertoneet jättäneensä jopa asioita kertomatta tämän vuoksi, vaikka asiakkaita olisi informoitu kielto-oikeuksista. Tämä onkin yksi sähköisen kirjaamisen ja Kannan haasteista. Psykoterapia on hyvin henkilökohtaista, ja pelko omien tietojen leviämisestä on yleistä. Toinen asia, mikä on mietityttänyt terveydenhuollon henkilökuntaa ja terapiassa käyviä, on Omakannassa näkyvät tiedot. Esimerkiksi psykoterapiassa jotkin asiat voivat olla hyvinkin vaikeita, kuten perheväkivalta. Henkilön sekä terapian kannalta

psykoterapeutit kokevat vahingolliseksi, että tiedot näkyvät terapiassa käyvälle tai esimerkiksi hänen puolisolleen, jolla on asiakkaan verkkopankkitunnukset saatavilla. Tällaisissa tilanteissa olisi hyvä, jos tiedot eivät näkyisi Omakannassa, mikä onkin mahdollista, mutta vain erityistilanteissa. Potilastiedon arkistossa ammattilaisen on siis mahdollista viivästyttää pysyvästi tietojen näkymistä asiakkaalle Omakannassa, jos tiedot voivat vakavasti vaarantaa potilaan terveyttä tai jonkun muun oikeuksia. Ensisijaisesti tietojen tulisi kuitenkin olla asiakkaan itsensä käytettävissä ja luettavissa, mutta ammattilainen voi harkinnan kautta viivästyttää tietojen näkymistä edellä mainitussa tilanteessa. Mahdollisuus viivästyttämiseen perustuu henkilötietolakiin. (Potilastiedon arkiston toimintamallit 2016.)

7 Yhteenveto

Tämä työ toteutettiin tiiviinä yhteistyöprojektina Minduun kanssa, ja projekti jatkuu työn valmistumisen jälkeenkin MinduuPron käyttöönoton myötä. Työ lähti liikkeelle tarpeesta selvittää, mitä toimenpiteitä on tehtävä Kantaan liittyessä. Aiheeseen liittyvä materiaali oli epäselvää ja suunnattu suurien organisaatioiden tarpeisiin. Oli epäselvää, mistä vaiheista liittyminen koostuu ja tätä lähdettiin yhteistyössä selvittämään. Lähtökohtana työlle oli kuvassa 6 näkyvä kaavio Kanta-palvelujen käsikirjasta. Tämän kaavion pohjalta lähdettiin miettimään liittymisen prosessia ja suunnittelemaan psykoterapeuteille opasta aiheesta. Alkuun se vaikutti psykoterapeuttien näkökulmasta monimutkaiselta.

Liittymisen kokonaisprosessissa oli työn edetessä muuttuvia vaiheita. Voisiko sittenkin liittymishakemuksen tehdä asiakkaan puolesta? Entä voiko käyttöönottokoeasiaa keventää? Ohjeet tehtiin kuitenkin niin, että käyttöönottokoe ja liittymishakemus sisällytettiin niihin, koska asiat olivat vielä selvittelyn alla. Ensimmäisen oppaasta tehdyn vedoksen jälkeen Minduu sai vahvistuksen, että he voivat tehdä liittymishakemuksen asiakkaan puolesta sähköisen valtakirjan avulla ja näin voitiin oppaaseen lisätä liittymishakemuksen osalta tieto, että Minduu voi hoitaa sen asiakkaan puolesta asiakkaan niin halutessaan. Oppaan muotoilussa puolestaan oli alusta asti selvää, että se halutaan mahdollisimman yksinkertaiseksi, asiakkaalle personoituna ja helposti saatavaksi. Tämä onnistui melko vaivatta edellä mainituilla Wordpressin lisäosilla, ja opas voitiin julkaista MinduuPron sivuilla.

Tämä insinöörityö on ollut hyvä esimerkki elävästä työelämän kehittämisprojektista, jossa asiat muuttuvat ja asioiden edetessä suunnitelmat ja käytännön toteutustavat vaihtuvat. Lopullinen prosessi on alkutilanteeseen nähden paljon yksikertaisempi kuin mitä materiaalit antoivat alkuun ymmärtää. Selvitystyön johdosta asioita voitiin yksinkertaistaa ja Minduu pystyi ottamaan enemmän asioita vastuulleen, jotta asiakas voi keskittyä työn tekoon ja antaa Minduun hoitaa Kantaan liittymisen.

Liittymisen vaiheita ei lopulta ole montaa, mutta se vaatii psykoterapeutilta kuitenkin jonkin verran käytännön panostusta. Tällainen itsenäisten ammatinharjoittajien joukko-liittyminen yhden yrityksen avulla on ilmeisesti ensimmäinen laatuaan, eikä tällainen prosessi ole Kelan suunnalla mietittynä. Kela perusti työryhmän miettimään, miten tällaisissa tilanteissa tulisi käyttöönottokokeen suhteen toimia, ja Minduu jäi odottamaan päätöstä asiasta. Toistaiseksi jokainen psykoterapeutti tekee teknisen käyttöönottokokeen ottaessaan käyttöliittymän käyttöönsä.

Vaikka tämä työ on toteutettu Minduun asiakkaiden tarpeisiin, voi tämän työn tuloksia osittain hyödyntää myös muut itsenäiset ammatinharjoittajat, jotka ovat liittymässä Kantaan tai harkitsevat liittymistä. Tuloksien avulla on mahdollista saada helposti käsitys, mitä Kantaan liittyminen vaatii liittyjältä ja auttaa liittyjää hahmottamaan mahdollista kokonaisprosessia. Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tietää, ovatko psykoterapeutit tyytyväisiä Minduun luomaan käyttöliittymään ja MinduuPro-palvelukokonaisuuteen, johtaako palvelu psykoterapian sähköisen kirjaamisen lisääntymiseen ja tuleeko markkinoille muitakin tällaisia kevyempiä ratkaisuja helpottamaan terveydenhuollon ammattilaisten työtä. Sote-uudistuksen valmistuttua ja tultua käyttöön voisi tutkia, mitä se tuo tullessaan sähköiseen kirjaamiseen ja mikä oikeasti on Kansallisen Terveysarkiston rooli Sote-uudistuksen tuomien muutosten keskellä.

Lähteet

- Anttila Pirkko. 2014. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta.
<https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/#9.2.4>
 Dokumenttianalyysi Luettu 16.3.2018.
- Asiakastietolaki. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsitte-
 lystä 9.2.2007/159.
- Asiakkaaksi tuleminen. Kansallinen Terveyskirjasto (Kanta) 2017.
<http://www.kanta.fi/fi/web/ammattilaisille/asiakkaaksi-tuleminen> Luettu 4.2.2018.
- Atostek. 2018. Atostek Oy. Verkkoaineisto. <https://www.atostek.com/yritys/> Luettu 25.1.2018.
- Atostek Oy. 2017. eRA 2.0 eRA-palvelun käyttöohje v1.3.
- Ekstranetin sisältö. Kansallinen Terveyskirjasto (Kanta) 2017. Verkkosivusto.
<http://www.kanta.fi/web/ammattilaisille/ekstranetin-sisalto> Luettu 2.2.2018.
- EU:n tietosuoja-asetuksen velvoitteet johdolle. 2017. OpiTietosuoja.fi. Verkkoartikkeli.
<https://opitietosuoja.fi/index.php/fi/56-lainsaadaentoe/lait/eun-tietosuoja-asetus/23-tuleva-eu-n-tietosuoja-asetus> Luettu 17.2.2018.
- Gravity PDF. 2018. Verkkosivusto. <https://gravitypdf.com/>.
- Identiv SCR3500A. Evifin Oy. 2018. Verkkokauppa.
https://shop.evifin.fi/epages/evifin.sf/fi_FI/?ObjectID=13651022 Luettu 2.2.2018.
- Kaikki mitä tarvitset. 2018. Minduu. Verkkosivusto. <https://pro.minduu.fi/ominaisuudet/>
 Luettu 4.2.2018.
- Kanta-palvelujen käsikirja. 2017. Kansallinen Terveysarkisto (Kanta). Verkkoaineisto.
<http://www.kanta.fi/web/ammattilaisille/kanta-palvelujen-kasikirja> Luettu 31.3.2018.
- Kanta-palvelut. 2014. Verkkoaineisto. THL. <https://thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/tietojarjestelmapalvelut/terveydenhuollon-tiedonhallinta/kanta-palvelut>
 Luettu 16.3.2018.
- Katso-tunnistus - yritysten sähköinen tunnistautuminen ja valtuuttaminen. Verohallinto.
 2017. Verkkosivusto.
<https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/asioi-verkossa/katso/>
 Luettu 24.1.2017.
- Katso-palvelu. 2018. Verkkosivusto. <https://yritys.tunnistus.fi/>.
- Kela. 2017. Hakemus-sitoumus-malli. Verkkoaineisto.
http://www.kanta.fi/documents/12105/3445808/Hakemus-sitoumus_PTA_malli/cafca541-c9c0-47d9-be78-9ea6f1964d38.

Kansaneläkelaitos, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Sosiaali- ja terveysministeriö. 2017. Kanta-palvelut käytössäsi. Kanta-palveluiden esite. Verkkoaineisto. <<http://www.kanta.fi/documents/12105/31203/Kanta-palvelut+yleisesite/da237523-d8d2-4e44-9a78-8538d77bcbd5>> Luettu 11.11.2017.

Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista. 7.8.2009/617.

Minduu 2017. MinduuPro kysely.

Nopea integraatio Kelan Kanta-Palveluihin. Atostek Oy 2018. Verkkoaineisto. <https://www.atostek.com/era/era-jarjestelmatoimittajille/> Luettu 27.1.2018.

Ojasalo Katri, Moilanen Teemu & Ritalahti Jarmo. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Sanoma Pro.

Omakanta. 2017. Kansallinen Terveysarkisto (Kanta). Verkkosivusto. <<http://www.kanta.fi/omakanta>> Luettu 04.11.2017.

Omatietovaranto. 2017. Kansallinen Terveysarkisto (Kanta). Verkkosivusto. <http://www.kanta.fi/web/ammattilaisille/omatietovaranto> Luettu 24.3.2018.

Pantsu, Pekka. 2017. Rajua kritiikkiä hallituksen sote-esitykselle: Katso 20 suurimman kaupungin kannat valinnanvapausmalliin. Verkkoartikkeli. <https://yle.fi/uutiset/3-9529905> Luettu 16.2.2018.

Parasta palvelua sinulle ja asiakkaallesi. 2018. Minduu. Verkkosivusto. <https://pro.minduu.fi/> Luettu 16.2.2018.

Potilastiedon arkisto – käyttöönottokoe ohje. Kansallinen Terveysarkisto (Kanta) 2017. <http://www.kanta.fi/fi/web/ammattilaisille/asiakkaaksi-tuleminen> Luettu 4.2.2018.

Potilastiedon arkiston toimintamallit. 2016. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. Verkkoesitys. <https://www.slideshare.net/THLfi/potilastiedon-arkiston-toimintamallit-271016> Luettu 25.2.2018.

Psykoterapian ABC. 2017. Minduu. Verkkoaineisto. <<https://minduu.fi/fi/psykoterapian-abc/#mikaonp>> Luettu 11.11.2017.

Pylkkänen Kari, Pöllänen Raijaleisa & Upanne Maila. 1995. Psykoterapia Suomessa. Gummerus Kirjapaino Oy.

Sarkkinen, Mirja. 2012. Mitä on psykoterapia. Verkkodokumentti. <<http://www.mirjasarkkinen.fi/wp-content/uploads/2012/03/mitaonpsykoterapia.pdf>> Luettu 12.11.2017.

Sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelut ajanvaraus. 2018. Väestörekisterikeskus. Verkkosivusto. <http://vrk.ajapa.fi/th/> Luettu 30.1.2018.

Sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelut. 2018. Väestörekisterikeskus. Verkkosivusto. <https://eevertti.vrk.fi/terveydenhuollolle> Luettu 2.2.2018.

Sosiaalihuollon Kanta-palvelut. 2018. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkoartikkeli. <https://thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/tietojarjestelmäpalvelut/sosiaalihuollon-tiedonhallinta/sosiaalihuollon-kanta-palvelut> Luettu 24.3.2018.

Sote-uudistuksen tavoitteet. 2018. Valtioneuvosto. Verkkoaineisto. <http://alueuudistus.fi/soteuudistus/tavoitteet> Luettu 16.2.2018.

STM 2017. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Verkkodokumentti. <http://stm.fi/documents/1271139/3964964/Luonnos+hallituksen+esitykseksi+sosiaali-+ja+terveydenhuollon+asiakastietojen+s%C3%A4hk%C3%B6isest%C3%A4+k%C3%A4sittelyst%C3%A4+yms.pdf/3c8778dc-73ed-487f-b760-0f5fc059c333/Luonnos+hallituksen+esitykseksi+sosiaali-+ja+terveydenhuollon+asiakastietojen+s%C3%A4hk%C3%B6isest%C3%A4+k%C3%A4sittelyst%C3%A4+yms.pdf> Luettu 18.4.2018.

Suunnittelu ja toteutus. Kansallinen Terveysarkisto (Kanta) 2017. Verkkosivusto. <http://www.kanta.fi/suunnittelu-ja-toteutus> Luettu 31.3.2018.

Tarinamme. 2017. Minduu. Verkkoaineisto. <<https://minduu.fi/fi/tarinamme/>> Luettu 7.11.2017.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2016. Potilastiedon arkisto. Verkkodokumentti. <http://www.kanta.fi/documents/12105/4091841/Potilastiedon+arkiston+toimintamallit/caeda813-673e-4c78-8426-786e1b195cda> Luettu 16.3.2018.

Tunnistautuminen Ekstranetiin. Kansallinen Terveysarkisto (Kanta) 2017. Verkkosivusto. <http://www.kanta.fi/web/ammattilaisille/tunnistautuminen-ekstranetiin>.

Turunen, Vesa. 2016. Työnantajan pitää maksaa ammattikortti. Verkkoartikkeli. <https://www.tehylehti.fi/fi/uutiset/tyonantajan-pitaa-maksaa-ammattikortti> Luettu 2.2.2018.

Valtioneuvoston viestintäosasto. 2017. Tiedote 331/2017. Sote- ja maakuntauudistus voimaan 1.1.2020, maakuntavaalit lokakuussa 2018. http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/sote-ja-maakuntauudistus-voimaan-1-1-2020-maakuntavaalit-lokakuussa-2018?_101_INSTANCE_3wyslLo1Z0ni_groupId=10616 Luettu 16.2.2018.

Väestörekisterikeskus 2018. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortti. Verkkosivusto. <https://eevertti.vrk.fi/sote-ammattikortti>.

Yhteiskunnallinen yritys –merkin säännöt. 2013. Verkkoaineisto <<https://suomalainentyo.fi/yrityksille/yhteiskunnallinen-yritys/yhteiskunnallinen-yritys-merkin-saannot/>> Luettu 12.11.2017.

Kysely psykoterapeuteille

Koitko oppaan hyödylliseksi?					
1=Opas ei ollut ollenkaan hyödyllinen, 5=Opas oli todella hyödyllinen					
1	☐	2	☐	3	☐
4	☐	5	☐		
Oliko opas helppolukuinen?					
1=Opas oli todella vaikealukuinen, 5=Opas oli todella helppolukuinen					
1	☐	2	☐	3	☐
4	☐	5	☐		
Luitko koko oppaan?					
☐ Kyllä					
☐ En					
Mikä oli oleellisin uusi tieto, minkä luit oppaasta?					
<input type="text"/>					
Jälkö jokin kohta epäselväksi?					
<input type="text"/>					
Onko Kanta-oppaan lukeminen johtanut käytännön toimenpiteisiin, kuten					
☐ Sote-ammattikortin hankintaan					
☐ Katso-tunnisteen hankintaan					
☐ Eri potilastietojärjestelmien tutkimiseen ja vertailuun					
☐ Potilastietojärjestelmän tilaamiseen					
☐ Muuhun, mihin: <input type="text"/>					
Muu palaute <input type="text"/>					